

NAGY Lajos

Lajos NAGY

Pour lire
d'autres traductions
de littérature hongroise
en présentation bilingue,
veuillez cliquer ici.

KÉPTELEN TERMÉSZETRAJZ

LE BESTIAIRE SAUGRENU

© magyarról franciára fordította PASTEUR Jean-Louis

© traduit du hongrois en français par Jean-Louis PASTEUR

Kiadás : 1921
Fordítás : 2006-2020

Édition : 1921
Traduction : 2006-2020

A FÓKA

A fóka a vízben úszik. Persze nem minden vízben található, hanem a földgömb sarkai körül, a jeges tengerekben; ott is úgy, hogy aki keresi, az beugrik a vízbe, lebukik, és addig tapogatódzik, amíg meg nem leli. Persze ha a fóka éppen a víz felszínén úszik, akkor nem muszáj beleugrani miatta a vízbe.

A fóka rendkívül kecses állat, az alakja éppen olyan, mint a szőnyegé, amikor összegöngyölgetik, benaftalinozzák és spárgával átkötik, hogy elhelyezzék az ágy alá. Persze mégis van különbség a fóka és az összegöngyölgetett szőnyeg között, egyrészt az, hogy a fóka nincsen benaftalinozva, sem spárgával átkötve, másrészt a szőnyegnek nincsenek úszóhártyával ellátott korcs mellső lábai, amik viszont a fókának vannak. E miatt a különbség miatt van, hogy az összegöngyölgetett szőnyeg nem tud a vízben úszni, viszont a fókát, ha betennék is az ágy alá, nem ennék meg a molyok.

A fóka a jeges tengerekben úszik, és halakkal táplálkozik. A halakat nyersen, tartár- és egyéb mártások nélkül eszi meg, tehát nem gourmand, ellenkezőleg, józan állat.

Ott, ahol a fókák élnek és úszkálnak, rendes fehér emberek már nemigen laknak, hanem sarkvidékiek, úgynevezett eszkimók. Ezek táplálkozási célból vadásszák a fókát, a fókának ez persze nem tetszik, de annál jobban tetszik a halaknak, amelyekre viszont a fókák vadásznak táplálkozási célból, s ez nekik tetszik. A fókavadászás úgy történik, hogy három eszkimó beleül egy rozoga csónakba, az egyik evez, a másik kormányoz, a harmadik meg egy hosszú kötél végére

LE PHOQUE

Le phoque nage dans l'eau. Non certes dans toutes les eaux puisqu'on ne peut le trouver qu'autour des pôles du globe terrestre, dans les océans glaciaux ; là-bas la marche à suivre pour qui le cherche est de se mettre à l'eau, d'y plonger et d'avancer à tâtons dans la profondeur jusqu'à ce qu'il l'ait trouvé. Bien sûr, si le phoque est justement en train de barboter à la surface, il devient superflu de plonger pour le rencontrer.

Le phoque est un animal d'une grâce exceptionnelle, sa forme est exactement celle d'un tapis que l'on roule, passe à la naphtaline et ligote avec de la ficelle pour le remiser sous le lit. Evidemment, il existe quand même une différence entre le phoque et le tapis roulé. D'un côté, le phoque n'est pas traité à la naphtaline ni ligoté avec de la ficelle, de l'autre il manque au tapis les pattes avant atrophiées en forme de nageoires dont le phoque, lui, est pourvu. C'est à cause de cette différence que le tapis roulé ne sait pas nager et qu'en contrepartie le phoque, si on le fourrait sous le lit, ne serait pas mangé aux mites.

Le phoque barbote dans les océans glaciaux et se nourrit de poissons, qu'il mange crus, sans la moindre sauce tartare ou autre : il se signale ainsi comme un animal non pas gourmand mais tout au contraire d'une grande frugalité.

Ce ne sont guère de quelconques hommes blancs qui habitent ces contrées polaires où vivent et s'ébattent les phoques mais des autochtones appelés esquimaux. Ceux-ci chassent le phoque pour s'alimenter, ce qui certes ne plaît pas au phoque mais davantage aux poissons que les phoques - et c'est là ce qui leur plaît, à eux - chassent pour s'alimenter. Voici comment se déroule la chasse au phoque : trois esquimaux embarquent sur un canot hétéroclite, le premier rame, le deuxième barre, le troisième tient en main un harpon attaché au bout

erősített szigonyt tart a kezében. A csónakkal odaúsztatnak, ahol a fókák lubickolnak; amikor a közelükbe érnek, akkor a kormányzó eszkimó ráordít a szigonyosra, hogy: ne tátsd hát a szádat, te marha! - mire az beledobja a szigonyt a vízbe, a fóka mellé. Ekkor a fókák odaúsznak a csónakhoz, rákapaszkodnak, és kíváncsian bele akarnak lesni, hogy nincsen-e benne hal. Mivel nem tudnak belelátni, hát fölborítják. Az eszkimók a vízbe potyognak, egyikük belefúl, a másik kettő ráúszik egy jégtáblára, s ott vár a mentőexpedícióra. A mentőexpedíció sokáig jön, addig az eszkimók, hogy éhen ne haljanak, nekimennek a fókáknak, s egyet közülük bicskával leölnék. Ez a vadászsákmány. A vízbefúltra azt mondják: úgy kell neki, miért nem vigyázott.

Nálunk csak elvétve az állatkertben látható a fóka. Azok, akik a strandfürdőkön és homoknak nevezett sárban heverésznek, csak úgy néznek ki, mint a fókák, de tulajdonképpen szerény pesti bennszülöttek. Azért, ha pesti bennszülöttek is, annyiban mégis eszkimók, hogy nagyon is érzik, hogy: kevés a fóka. Fóka hiányában szeretnék is egymásba döfni szigonyaikat, és szeretnék egymást megenni, de ezt a törvény, a rendeletek és az erkölcs tiltják, nagyon nehéz és körülményes dolog ez, s ezért aránylag elég ritkán is fordul elő.

d'une longue corde. Ils font flotter ce kayak vers la zone où folâtraient les phoques et arrivent dans leurs parages ; c'est le moment où l'esquimau barreur hurle au harponneur: "ne reste donc pas là bouche bée, abruti !", sur quoi ce dernier lance son harpon dans l'eau, à côté du phoque. Les phoques nagent alors jusqu'au kayak et s'y agrippent, curieux de scruter à l'intérieur s'il ne s'y trouverait pas du poisson. Comme ils ne parviennent pas à voir dedans, ils le font chavirer. Les esquimaux tombent à l'eau, l'un d'eux se noie, les deux autres nagent jusqu'à une plaque de glace et y attendent l'expédition de secours. Celle-ci met si longtemps à venir que les esquimaux, pour ne pas mourir de faim, se jettent sur les phoques et en tuent un avec leur couteau. Ce sera leur tableau de chasse. Du noyé, ils diront : "c'est bien fait pour lui, il n'avait qu'à faire attention."

Chez nous le phoque ne se voit que dans les zoos, et rarement. Les personnes qui se prélassent, allongées autour des piscines en plein air ou dans cette boue qu'on appelle sable, ont tout l'air de phoques, mais ce sont en réalité des natifs modestes de Budapest. Et, parmi les autres natifs de Budapest, les esquimaux sont quand même tellement nombreux qu'ils en arrivent à ressentir une grande pénurie de phoques. A défaut de phoques, ils aimeraient se pourfendre les uns les autres de leurs harpons et s'entredévorer mais la loi, les décrets et la morale l'interdisent : c'est, de ce fait, une chose très difficile et très compliquée qui se produit relativement peu souvent.